దృగ్దృశ్య వివేకము

Sl.No. [illegible] 447 -

శ్రీ రామ.

శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీమద్గోవింద భగవ
త్పాదశిష్య శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాద విరచితమగు

శ్రీ

—: దృగ్దృశ్య వివేకము :—

ఇది

కడపతాలూకా కమలాపురముననుండు

క్రై ప శే ష య్యా చే

రచియింపఁబడిన

తెనుగు పద్యములతోఁ జేర్చి

పులివెందలతాలూకా సురభి గ్రామముననుండు

అల్లపురెడ్డి చెన్నారెడ్డిగారి

సాహాయ్యమున

కడప

కల్యాణకుమార విలాస ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపించి ప్రచురింపబడిరెు.

1906 సం॥ అక్టోబర్ తే 12 ది.

దీనివెల మాత్రము. 0-8-0.

—* పీఠిక (2) M

శ్లో॥ శ్రీరామ స్స్మర్యతాం ధీరా! శ్రీరామో హృది భావ్యతాం।
శ్రీరామస్సేవ్యతాం నిత్యం శ్రీరామాన్నాస్త్యద స్తినః ॥

—:0:—

శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదాచార్య స్వాములవారిచే జగదుపకృతికై ప్రసాదింపబడిన యీ దృగ్దృశ్యవివేకమను కృతిరత్నమును నేనాదరముతో జదివి దీనివిషయమును విమర్శింప నాకొదవిన పరమానందమున దీనిని తెలిగింపవలయునను తలపు నాకుంబొడముటయు నందులకు నస్మద్గురువర్యు ననుజ్ఞవడసి యిప్పని నిర్విఘ్నముగ నెరవేరుటకై

శ్లో॥ హరినీలనీలమాగమమూలం ముగ్ధవ్రజాంగనాలోలం।
జగదుత్పత్తిస్థితిలయలీలం హృది కమపి భావయే బాలం॥
తదంఘ్రికమలాలోల భ్రమరాయితచేతసం।
అఖండ జ్ఞానవైరాగ్యానంద కందళముద్ధవం॥
తత్ప్రియమాత్ర భూతాయ కింకరీభూత భూతయే।
గోవిందరూపిణే సాక్షాద్గోవిందస్వామినే నమః॥
ప్రపద్యేతత్కృపాసిద్ధ సిద్ధిమత్త్స్వభయ శ్రియం।
నారాయణమునిం లోకపావనైకపరాయణం॥

సేవేతచ్ఛిష్యముఖ్యేణయోగ విద్యామహాబలం ।
శ్రీ వేంకటేశ్వరం శ్రీమన్మునిమాలోపలాలితం ॥

తత్సూతం సముపాశ్రిత్య తత్వవిజ్ఞాన సంపదం ।
శేషాచలముపాసేఽథ బ్రహ్మవిత్కుల భూషణం ॥

శ్రీరాజయోగవిద్యాశ్రీ సముజ్జీవనపండితం ।
గురుసింహంచ తచ్ఛిష్యమన్వర్థాభిఖ్య మాశ్రయే ॥

అని యస్మద్గురుపరంపరను

శ్లో॥ యత్కృపాలేశతః ప్రాప్తంయదిదం ధర్మసాధనం ।
తన్మాతాపితరౌ వందే లక్ష్మీనారాయణౌమమ ॥

అని యస్మజ్జననీజనకులను సంస్మరించి యారంభించి యీపని వారి యందలికృపచే సమగ్రమొనర్చితి.

ప్రకృతము, శ్రీభూమానందసమాజము సహాయకార్యదర్శిగారగు బ్రహ్మశ్రీ కోవూరు పట్టాభిరామయ్యగారిచే నింతకుముందు తెలిగింపబడి యున్న శ్రీవివేకచూడామణి యీకృతియందలి యర్థము నెంతే విపులముగా దెలుపునదియైయుండియు నది జనులకందఱకు దెలియకయున్నందున నీసంగ్రహరూపమైన చిన్నగ్రంథమునైన నందఱుందెలిసికొనజాలుదురుగాకని నేనీప్రయత్నము నొనరించితింగావున సత్పురుషులెల్లను దీనింజదివి యర్థమునుగ్రహించి కృతార్థులగుదురుగావుతమని పరమేశ్వరుం బ్రార్థించుచున్నాడను

— కడప,
12-10-1906.

కాప శేషయ్య.

శ్లో॥ రూపందృశ్యం లోచనం దృక్తద్దృశ్యం దృక్తుమానసం।
దృశ్యాధీవృత్తయస్సాక్షీ దృగేవనతుదృశ్యతే ॥౩॥

తే॥ గీ॥ తోచునది రూపు రూపునుజూచు కన్ను।
కన్నుతోచినచో దానిగాంచుమనసు।
తోచునవి బుద్ధివృత్తులు చూచునెపుడు।
వానిదత్సాక్షి దానినేదేనిగనదు॥

శ్లో॥ నీలపీతస్థూలసూక్ష్మహ్రస్వదీర్ఘాదిభేదతః।
నానావిధాని రూపాణిపశ్యేల్లోచనమేకధా ॥౪॥

తే॥ గీ॥ నలుపు పచ్చన లావుసన్నమును పొట్టి।
పొడుగు మొదలగు భేదముల్ పొందినట్టి।
వివిధరూపంబులను నొక్కవిధముగానె।
చూచుచుండును గాదె యాలోచనంబు॥

శ్లో॥ ఆంధ్య[illegible]టుత్వేషు నేత్రధర్మేషు చైకధా।
సంకల్ప [illegible]నః శ్రోత్రత్వగాదౌ యోజ్యతామిదం ॥౫॥

తే॥ గీ॥ గ్రుడ్డి మసకయు దిట్టయున్ గుణములెల్ల।
కంటి విందును మనసు సంకల్పములను।
నొక్కరీతిగనే జేయును త్వక్కు చెవి మొ।
దలగు నన్నిటియందిట్లె తలపవలయు॥

శ్లో॥ కామ సంకల్ప సందేహా శ్రద్ధాఽశ్రద్ధే ధృతీతరే।
హ్రీర్ధీర్భీరిత్యేవమాదీన్ భాసయత్యేకధా చితిః ॥౩॥

తే॥ గీ॥ తెలివి వెలుగుచు వెలిగించుతలపు గోర్కె ।
సందియంబును శ్రద్ధవశ్రద్ధ స్థైర్య ।
మద్దిలేమిని సిగ్గుభయంబు బుద్ధి ।
నిట్టివెల్లను నెప్పుడు నేకరీతి ॥

శ్లో॥ నోదేతి నాస్తమేత్యేషా నవృద్ధింయాతి నక్షయం ।
స్వయం విభాత్యథాన్యాని భాసయేత్సాధనంవినా ॥౪॥

తే॥ గీ॥ ఇట్టియీ తెల్వి పుట్టదు గిట్టదు మఱి।
పెఱుఁగదెన్న డిఁకైనను దఱుఁగఁబట్టి ।
సాధనములేక తనుదాను సంతతమును ।
వెలుగు నన్యములనుగూడ వెలుఁగఁజేయు ॥

శ్లో॥ చిచ్ఛాయావేశతో బుద్ధౌ భానంధీస్తుద్విధాస్థితా ।
ఏకాహంకృతిరన్యాస్యా దంతఃకరణరూపిణీ ॥౫॥

తే॥ గీ॥ తెలివి నీడప్రవేశింప వెలుగుబుద్ధి ।
యదియు రెండుతెఱంగుల నలరుచుండు ।
నందహంకారరూపిణి యదియొకటి ।
యన్యమంతఃకరణ సమాఖ్యను వహించు ॥

శ్లో॥ ఛాయాహంకారయోరైక్యం తప్తాయఃపిండవన్మతం ।
తదహంకారతాదాత్మ్యాద్దేహశ్చేతనతామగాత్ ॥౯॥

తే॥ గీ॥ తెలివినీడయహంకృతిఁ గలియుటరయ ।
దప్తమైనట్టి యినుపముద్దవలె నంతె ।
యయ్యహంకృతి తనువుదానగుటవలన ।
దనువు చేతనతను బొంది తనరుచుండు ॥

శ్లో॥ అహంకారస్య తాదాత్మ్యం చిచ్ఛాయాదేహసాక్షిభిః ।
సహజం కర్మజం భ్రాంతిజన్యం చ త్రివిధం క్రమాత్ ॥౧౦॥

తే॥ గీ॥ తెలివినీడను తనువును తెలియుదాని ।
తానునహమ్ము సంబంధమా నెఱుంగ ।
సహజమును కర్మజము భ్రాంతిజమ్మునంగ ।
వరుసగా ముత్తెఱంగుల నరసిచూడ ॥

శ్లో॥ సంబంధినోస్సతోర్నాస్తి నివృత్తిస్సహజస్య తు ।
కర్మక్షయాత్ప్రబోధాచ్చ నివర్తేతే క్రమాదుభే ॥౧౧॥

తే॥ గీ॥ అహము నతనీడతనుబుట్టునప్పుడె కూడ ।
బుట్టుసహజము విడుదల బొందదెప్పుడు ।
తలఁగగర్మము మతిప్రబోధంబు గలుగ ।
మిగులు సంబంధములు రెండు నాగి నశించు ॥

శ్లో॥ అహంకారలయే సుప్తౌ భవేద్దేహోఽప్యచేతనః ।
అహంకారవికాసార్ధస్స్వప్న స్సర్వస్తు జాగరః ॥౧౨॥

తే॥ గీ॥ అహము సుప్తిని లయమొందినపుడె కూడ ।
దనువచేతనమైయుండు వినుమహాత్మ ।
సగము వెల్గిన నపుడది స్వప్నమయ్యె ।
నంతయును వెల్గ జాగ్రత యయ్యెనయ్య ॥

శ్లో॥ అంతఃకరణవృత్తిశ్చ చితిచ్ఛాయైక్యమాగతా ।
వాసనాః కల్పయేత్స్వప్నే బోధేఽక్షై ర్విషయాన్ బహిః ॥౧౩॥

తే॥ గీ॥ తెలివిలో నీడవలెనె తాగలిసికొను ।
గాక యంతఃకరణవృత్తి కలను లోన ।
వాసనలనెల్ల గల్పించు బయట నింద్రి ।
యవిషయములను మెలకువయందు జేయు ॥

శ్లో॥ మనోఽహంకృత్యుపాదానం లింగమేకంజడాత్మకం ।
అవస్థాత్రయమన్వేతి జాయతే మ్రియతే తథా ॥౧౪॥

తే॥ గీ॥ మనము నహమునునైనది వినుమొకటియు ।
ద్రవ్యమును జడమైన యంతఃకరణము ।
మూడవస్థల వెంబడి పోవుచుండు ।
బుట్టుచుండును మఱియుబె గిట్టుచుండు ॥

శ్లో॥ శక్తిద్వయంహి మాయాయా విక్షేపావృతిరూపకం।
విక్షేపశక్తిర్లింగాది బ్రహ్మాండాంతం జగత్సృజేత్ ॥౧౫॥

తే॥ గీ॥ ఆవరణమని విక్షేపమనియు రెండు।
కలవు శక్తులు మాయకు దెలియు మందు।
రెండవది లింగమాది బ్రహ్మాండమంత।
మగను గల్గెడి జగమెల్ల దగసృజించు॥

శ్లో॥ సృష్టిర్నామ బ్రహ్మరూపే సచ్చిదానందవస్తుని।
అబ్ధౌ ఫేనాదివత్సర్వ నామరూపప్రసారణా ॥౧౬॥

తే॥ గీ॥ నురుగు మొదలగునవియెల్ల శరధిలోన।
నధికముగదోచుభంగి బ్రహ్మంబునందు।
సచ్చిదానందములకంటె సర్వరూప।
నామములు నెక్కువగదోచినదియె సృష్టి॥

శ్లో॥ అంతర్దృగ్దృశ్యయోర్భేదం బహిశ్చబ్రహ్మసర్గయోః॥
ఆవృణోత్యపరాశక్తిస్సా సంసారస్యకారణం ॥౧౭॥

తే॥ గీ॥ లోనదృగ్దృశ్యముల భేదభానమదియు।
బయట బ్రహ్మమునకు సృష్టికయినభేద।
మదియు నింకొక్కయావృతి యనెడిశక్తి।
యావరించును సంసృతి నదియె చేయు॥

శ్లో॥ సాక్షిణః పురతో భాతం లింగం దేహేన సంయుతం ।
చితిచ్ఛాయాసమావేశా జ్జీవస్స్యాద్వ్యావహారికః ॥౧౮॥

తే॥ గీ॥ ఎదుటధీవృత్తి సాక్షికి విదితమగుచు ।
దనువుతోఁ గూడి వెల్గునంతఃకరణము ।
తెలివి నీడయు తనయందు కలియుచుంట ।
వ్యావహారికుఁడనబడు జీవుఁడగును ॥

శ్లో॥ అస్య జీవత్వమారోపాత్సాక్షిణ్యప్యవభాసతే ।
ఆవృతౌ తు వినష్టాయాం భేదే భాతే ఽపయాతి తత్ ॥౧౯॥

తే॥ గీ॥ దీని జీవత్వమెఱుఁగమి గానవచ్చు ।
సాక్షియందున్న యట్లు విజ్ఞానదృష్టి ।
నావృతి నశింప బ్రహ్మసుగ్రాంతరంబు ।
దెలియు నెఱుఁగమి దనయంత దొలఁగిపోవు ॥

శ్లో॥ తథా సర్గబ్రహ్మణోశ్చ భేదమావృత్య తిష్ఠతి ।
యా శక్తిస్తద్వశాద్బ్రహ్మ వికృతత్వేన భాసతే ॥౨౦॥

తే॥ గీ॥ అటులనే సర్గమునకు బ్రహ్మంబునకును ।
గలుగు భేదము శక్తి కప్పియునిలిచి ।
యుండు నా శక్తి వశమున నాఱుకుండు ।
బ్రహ్మమగపడు వికృతిదాబద్ధయట్లు ॥

శ్లో॥ అత్రాప్యావృతినాశేన విభాతి బ్రహ్మసర్గయోః ।
భేదస్తయోర్వికారస్స్యాత్సర్గే న బ్రహ్మణి క్వచిత్ ॥౨౧॥

తే॥ గీ॥ ఇందునావృతి నశియించినేని బ్రహ్మ ।
సర్గములయొక్క భేదముస్పష్టముగ బ్ర ।
కాశమొందును వానివికారమెప్పు ।
డైన సృష్టినె కాని బ్రహ్మమునలేదు ॥

శ్లో॥ అస్తి భాతి ప్రియం రూపం నామ చేత్యంశపంచకం ।
ఆద్యత్రయం బ్రహ్మరూపం జగద్రూపం తతో ద్వయం ॥౨౨॥

తే॥ గీ॥ ఉన్నదనియును దెలియును నున్నదనియు ।
మంచిదనియును రూపనామంబు లనియు ।
నైదియంశంబులంతట నందునందు ।
మొదటివె బ్రహ్మము జగత్తు తుదివిరెండు ॥

శ్లో॥ ఖవాయ్వగ్నిజలోర్వీషు దేవతిర్యఙ్నరాదిషు ।
అభిన్నాస్సచ్చిదానందా భిద్యేతే రూపనామనీ ॥౨౩॥

తే॥ గీ॥ నింగి గాలిని నిప్పున నీట మట్టి ।
యందునం దేవతిర్యఙ్నరాదులందు ।
సచ్చిదానందములువెల్గు సరణియొకటె ।
వెలయు రూపములును వేఱువేఱు గాను ॥

శ్లో॥ ఉపేక్ష్య నామరూపే ద్వే సచ్చిదానంద తత్పరః ।
సమాధిం సర్వదా కుర్యాద్ధృదయే వాఽథ వా బహిః ॥ ౨౨॥

తే॥ గీ॥ రూపనామంబు లెల్ల నారూఢిబలము ।
గొలది ద్రోయుచు మదిగాని వెలినిగాని ।
సచ్చిదానందమాత్ర సంసక్తుడగుచు ।
వదలక సమాధిజేయగా వలయునయ్య ॥

శ్లో॥ సవికల్పో నిర్వికల్పస్సమాధి ర్ద్వివిధో హృది ।
దృశ్యశబ్దానువిద్ధేన సవికల్పః పునర్ద్వివిధా ॥ ౨౩॥

తే॥ గీ॥ హృదయమునగా సమాధి దారెండుతీర్ల ।
గాలు సవికల్పమని నిర్వికల్పమనియు ।
నందు దృశ్యానువిద్ధ శబ్దానువిద్ధ ।
ములన సవికల్పమిరు తెఱంగులగుచుమాఱు ॥

శ్లో॥ కామాద్యాశ్చిత్తగా దృశ్యాస్తత్సాక్షిత్వేన చేతనం ।
ధ్యాయేద్దృశ్యానువిద్ధోఽయం సమాధిస్సవికల్పకః ॥ ౨౪॥

తే॥ గీ॥ చిత్తమునునందు కామాదివృత్తులెల్ల ।
దోచునవి వాటినెల్లను జూచువాడ ।
నేననుచు దన్ను ధ్యానించె నేని దృశ్య ।
విద్ధసవికల్పక సమాధి సిద్ధమిదియె ॥

శ్లో॥ అసంగస్సచ్చిదానంద స్స్వప్రభో ద్వైతవర్జితః ।
అస్మీతిశబ్దవిద్ధోయం సమాధిస్సవికల్పకః ॥౨౭॥

తే॥ గీ॥ ఎందునంటక సచ్చిదానందమూర్తి ।
నగుచు నాయంతవెల్గెడు నద్వయుండ ।
నైతిననుమాట గూడినయదియె శబ్ద ।
విద్ధసవికల్పకసమాధి వెలయ నెఱుగు ॥

శ్లో॥ స్వానుభూతిరసావేశాద్దృశ్య శబ్దానుపేక్షితుః
నిర్వికల్పసమాధిస్స్యాన్నివాతస్థితదీపవత్ ॥౨౮

తే॥ గీ॥ తన్ను దాగనుచవిచేత నన్ని దృశ్య ।
ములను శబ్దములను ద్రోసిపుచ్చి గాలి
లేనిచోనుండు దీపంబులీలనిల్వ ।
నిర్వికల్పసమాధియౌ నిక్కమదియె

శ్లో॥ హృదీవబాహ్యదేశేఽపి యస్మిన్కస్మింశ్చవస్తుని ।
సమాధిరాద్యస్సన్మాత్రాన్నామరూప పృథక్కృతిః ॥౨౯॥

తే॥ గీ॥ హృదయమునవలె బయటను నెదుటబోచు ।
వస్తువున సత్తుమాత్రముబట్టి నామ ।
రూపముల వేర్పఱచి కడద్రోయునాస ।
మాధియామాటలోన నాద్యంబుసుమ్ము ॥

శ్లో॥ అఖండైకరసం వస్తు సచ్చిదానంద లక్షణం ।
ఇత్యవిచ్ఛిన్న చింతేయం సమాధిర్మధ్యమో భవేత్ ॥౩౦॥

తే॥ గీ॥ సచ్చిదానందములనెడి సంజ్ఞకలిగి ।
వేఱువేఱునుగానట్టి మాఱునట్టి ।
చవిని వెలిగెడి బ్రహ్మవస్తువును నేనె ।
యనెడి వదలని చింత మధ్యమసమాధి ॥

శ్లో॥ స్తబ్ధీభావో రసాస్వాదాత్తృతీయః పూర్వవత్స్మృతః ।
ఏతైస్సమాధిభిష్షడ్భిర్నయేత్కాలం నిరంతరం ॥౩౧॥

తే॥ గీ॥ మఱియును జవిజూచు మత్తుచే నుఱుకనిల్చు ।
టదియును మునుపటివలెనె మూఁడవసమాధి ।
యీసమాధుల నాఱింటనే సతతము ।
యోగికాలంబు గడుపుచు నుండవలయును ॥

శ్లో॥ దేహాభిమానే గలితే విజ్ఞాతే పరమాత్మని ।
యత్ర యత్ర మనో యాతి తత్ర తత్ర సమాధయః ॥౩౨॥

తే॥ గీ॥ తనువు నేనను భ్రమపోయి తాను బ్రహ్మ ।
మనుచు లెస్సగ దెలిసిన వెనుక నెచ్చ ।
టెచ్చటికి బోవుమానస మచ్చటచట ।
నగుచునుండు సమాధు లయత్నముగను ॥

శ్లో॥ భిద్యతే హృదయగ్రంథిశ్ఛిద్యంతే సర్వసంశయాః ।
క్షీయంతే చాస్య కర్మాణి తస్మిన్ దృష్టే పరావరే ॥33॥

తే॥ గీ॥ తానె బ్రహ్మంబనుచు దన్ను దానెఱింగ ।
దానహంకృతియనుముడి తానెవీడు ।
నదియె తామతి యిదియొకో యనెడు సంశ ।
యములు నశియించు సర్వకర్మములు దెగును ॥

శ్లో॥ అవచ్ఛిన్నశ్చిదాభాసస్తృతీయస్స్వప్నకల్పితః ।
విజ్ఞేయస్త్రివిధో జీవస్తత్రాద్యః పారమార్థికః ॥34॥

తే॥ గీ॥ జీవుడెన్నంగబడు నవచ్ఛిన్నుడనియు ।
స్వప్నకల్పితుడని చిదాభాసుడనియు ।
మూడు తెఱఁగులుగా నందు మొదటివాడు ।
పారమార్థికుఁడనబడువాడు చూడు ॥

శ్లో॥ అవచ్ఛేదః కల్పితస్స్యాదవచ్ఛేద్యంతు వాస్తవం ।
తస్మిన్ జీవత్వమారోపాద్బ్రహ్మత్వంతు స్వభావతః ॥35॥

తే॥ గీ॥ ఉన్న [illegible] ।
డెందు కల్పితుడయ్యె నదే యథార్థ ।
మదియె జీవుడుగాదోచు నంతెగాని ।
బ్రహ్మమగుటది దాని స్వాభావికంబు ॥

శ్లో॥ అవచ్ఛిన్నస్య జీవస్య పూర్ణేన బ్రహ్మణైకతాం ।
తత్త్వమస్యాదివాక్యాని జగుర్నేతరజీవయోః ॥౩౧॥

తే॥ గీ॥ తత్త్వమస్యాదివాక్య సంతానమెల్ల ।
నాయవచ్ఛిన్ను నకు బూర్ణమై వెలుంగు ।
నట్టి బ్రహ్మంబుతోఁడ నైక్యమును జెప్పు ।
నది తదన్యములగు జీవులందు గాదు ॥

శ్లో॥ బ్రహ్మణ్యవస్థితా మాయా విక్షేపావృతిరూపిణీ ।
ఆవృత్యాఖండతాం తస్మిన్ జగజ్జీవౌ ప్రకల్పయేత్ ॥౩౨॥

తే॥ గీ॥ రూఢి నావృతి విక్షేపరూపిణియగు ।
మాయ బ్రహ్మమునందుండి మఱియుఁ దాని ।
దగు నఖండత నంతట నడ్డగించి ।
దాన జగమును జీవుని దా సృజించు ॥

శ్లో॥ జీవో ధీస్థచిదాభాసో భవేద్భోక్తా హి కర్మకృత్ ।
భోజ్యరూపమిదం సర్వం జగత్స్యాద్భూతభౌతికం ॥౩౩॥

తే॥ గీ॥ బుద్ధినున్నట్టులోఁచు జీవుండె యెల్ల ।
పనుల సేయుచు నయ్యయిఫలము గుడుచు ।
భూతపంచకమును దానఁబుట్టుసర్వ ।
వస్తుసమితియు భోజ్యరూపములె యగును ॥

శ్లో॥ అనాదికాలమారభ్య మోక్షాత్పూర్వమిదంద్వయం ।
వ్యవహారేస్థితంతస్మాదుభయం వ్యావహారికం ॥౩౯॥

తే॥ గీ॥ మొదలులేనట్టి కాలము మొదటినుండి ।
మోక్షకాలమువరకు నీమున్న జెప్పి ।
నట్టి రెండును వ్యవహారమందెయుంట ।
వ్యావహారికములునాఁబె వ్యక్తముగను ॥

శ్లో॥ చిదాభాసేస్థితా నిద్రావిక్షేపావృతిరూపిణీ ।
ఆవృత్యజీవజగతీ పూర్వేనూత్నే తుకల్పయేత్ ॥౪౦॥

తే॥ గీ॥ మఱపు తెలుకయుఁ నగుచుండు మాయ నిద్ర ।
తెలివినీడను జేరి మున్నలిగియున్న ।
జీవుని జగమ్మునప్పుచు జేయుచుండు ।
క్రొత్త జీవ జగత్తుల కోట్లకోలది ॥

శ్లో॥ ప్రతీతికాలఏవైతేస్థితత్వాత్ప్రాతిభాసికే ।
నహిస్వప్నప్రబుద్ధస్య పునస్స్వప్నేస్థితిస్తయోః ॥౪౧॥

తే॥ గీ॥ జీవజగములు ప్రాతిభాసికమనిఋండు ।
మందు నవితోచినప్పుడే యుండవవల ।
కలనుగని మేలుకొన్న యవ్వలనుజూడ ।
కానవచ్చునె యవిరెండు కలనుమఱల ॥

శ్లో॥ ప్రాతిభాసికజీవోయస్తజ్జగత్ప్రాతిభాసికం।
వాస్తవంమన్యతేఽన్యస్తుమిథ్యేతివ్యావహారికః ॥౪౨॥

తే॥ గీ॥ స్వప్నకల్పితజీవునిజగము స్వప్న ।
కల్పితము దాని సత్యంబుగా దలంచు ।
నతడు; మఱియన్యుడౌ వ్యావహారికుండు ।
దానినే మిథ్యయనుచును దలచుచుండు ॥

శ్లో॥ వ్యావహారికజీవోయస్తజ్జగద్వ్యావహారికం ।
సత్యంప్రత్యేతిమిథ్యేతిమన్యతే పారమార్థికః ॥౪౩॥

తే॥ గీ॥ వ్యావహారికు లోకంబు వ్యావహారి ।
కంబు దాని నతండు సత్యంబటంచు ।
దలచుచుండును మఱియును సద్దానినేయ ।
సత్యమని పారమార్థిక సంజ్ఞుడెంచు ॥

శ్లో॥ పారమార్థిక జీవస్తుబ్రహ్మైకంపారమార్థికం ।
ప్రత్యేతివీక్షతేనాన్యద్వీక్షతేత్వనృతాత్మనా ॥౪౪॥

తే॥ గీ॥ పారమార్థికజీవుండు బ్రహ్మమొకటె ।
సత్యమనియెంచు మఱిదేని చాయజూడ ।
డటుల జూచినచో నతండసత్యమెల్ల ।
మిథ్యయని చూచుచుండుట తథ్యమరయ ॥

శ్లో॥ మాధుర్యద్రవశైత్యాదిజలధర్మాస్తరంగకే ।
అనుగమ్యాథతన్నిష్ఠే ఫేనేఽప్యనుగతాయథా ॥౪౫॥

తే॥ గీ॥ జలముగుణములు రుచి తేమ చల్లదనము।
నాజలం బలలైనప్పు డందు దోఁచి ।
యంత నదెయగు ఫేనంబునందు సైత ।
మెడప కగపడుచుండెడు వడువుదోఁప ॥

శ్లో॥ సాక్షిస్థాస్సచ్చిదానందాస్సంబాధాద్వ్యావహారికే ।
తద్ద్వారేణానుగచ్ఛంతితథైవప్రాతిభాసికే ॥౪౬॥

తే॥ గీ॥ సచ్చిదానందధర్మముల్ సాక్షివయ్యు ।
సాక్షియేవ్యావహారికుండౌటనతని ।
యందుగనబడు; నంతట నందునుండి।
ప్రాతిభాసికునందునువ్యాప్తిఁ జెందు ॥

శ్లో॥ లయే ఫేనస్యతద్ధర్మాద్రవాద్యాస్స్యుస్తరంగకే ।
తస్యాపివిలయే నీరేతిష్ఠంత్యేతేయథాపురా ॥౪౭॥

తే॥ గీ॥ అంత లయకాలమాసన్నమైన చెమ్మ।
మున్నయిన ఫేనధర్మముల్ బొందునలను ।
నదియునశియింపమునుపటియట్టులవ్వి ।
మూడు నెలకొనునీట నాపోల్కి తెలియ॥

శ్లో॥ ప్రాతిభాసికజీవస్యలయేస్యుర్వ్యావహారికే ।
తల్లయేసచ్చిదానందాఃపర్యవస్యంతిసాక్షిణి ॥౪౬॥

—: సమాప్తోఽయంగ్రంథః :—

తే॥ గీ॥ ప్రాతిభాసికులయముసంప్రాప్తమైన ।
నందుదోఁచినసచ్చిదానందసమితి ।
వ్యావహారికుజెందును నతడుసమయ।
నవ్విధమెప్పటియట్లుండు సాక్షియందు ॥

—: ఈగ్రంథము ముగిసెను :—

క॥ సకలశ్రుతిసారధురీ । వికిరద్విబుధాభిధానవేద్యా ! కుమన ।
స్సుకుమారజనకతనయా । మకరాంకాలంకహారణమహితవిలాసా ! ॥

ఓం తత్సత్.

——:o: (o) :o:——

తే॥ గీ॥ కట్టిమాటలచే ముక్తి గిట్టదనుచు ।
గట్టిగానమ్మి వాగుట మట్టుపఱచి ।
పెద్దలకు సేవజేసినే మొద్దునైతి ।
నున్న మతిపోయె నూఱకయుంట మిగిలె ॥

తే॥ గీ॥ ఇట్లు కౌండిన్యగోత్ర మహీసురుండ ।
యాజుషుడ నైన నారాయణయ్య కతని ।
పత్ని లక్ష్మమ్మయందు జాపట్టినట్టి ।
శేషయను వ్రాసినాడ నీచిన్న కృతిని ॥

ఉ॥ చిన్న దియయ్యు ప్రాబలుకు చేడియయాదల దాల్పుసొమ్ము రీ।
తిన్న లువైనపాత్ర మిది; దీనిని నేదెలిగింపజూచి మా।
చెన్న యరెడ్డి యోగి గురుసింహాఖ్య శిష్యుడు మెచ్చియచ్చు వే।
యన్న నుబూన్చి తోడుపడి సొంతముచేసె జగద్ధితంబుగన్ ॥

క॥ బుతుగగనాశేంద్రక్రమ । మితహాయనాబ్దమున కూరిమిని నిది
యాంధ్రీ। కృతమయ్యె నీకుకృప నీ। కృతి యాచంద్రార్కముగ
ధరిత్రి వెలయుతన్ ॥.

శ్లో॥ శ్రీరామ స్తర్ప్యతాం ధీరా! శ్రీరామోహృదిభావ్యతాం।
శ్రీరామస్సేవ్యతాం నిత్యం శ్రీరామాన్నాస్త్యద స్తినః ॥

—: మంగళమ్ :—

10736